Súd:	Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka:	16C/212/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6114227353
Dátum vydania rozhodnutia:	25. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Ing. Soňa Sura PhD.
ECLI:	ECLI:SK:OSBB:2023:6114227353.21

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica v konaní pred sudkyňou JUDr. Ing. Soňou Sura, PhD., v právnej veci žalobkyne U. S., rod. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom T. P. XXX, T. P., zastúpenej IVANOVIČ LEGAL s.r.o., so sídlom Štúrova 11, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 54 434 556, proti žalovanej Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska 71, Bratislava, IČO: 00 166 073, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej správy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni titulom nemajetkovej ujmy sumu 32.320 Eur, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamieta.

III. Žalovaná je povinná nahradiť žalobkyni trovy konania v časti o náhradu nemajetkovej ujmy z prisúdenej sumy v rozsahu 100 %, a to do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalobkyne.

IV. Žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanej trovy konania v časti o náhradu majetkovej škody v rozsahu 100 %, a to do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalovanej.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou doručenou konajúcemu súdu dňa 22. 12. 2014 domáhala náhrady škody vo výške 9.099,- Eur titulom náhrady škody a titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumy 50.000,- Eur, ktorá škoda a nemajetková ujma mali byť spôsobená pri výkone verejnej moci titulom nezákonného rozhodnutia a rozhodnutia o väzbe a o trestnom stíhaní žalobkyne.

2. Žalovaná navrhla žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

3. Okresný súd Banská Bystrica vydal vo veci rozsudok č. k.16/212/2014-414 zo dňa 18. 07. 2018, ktorým rozhodol, že : I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni sumu 50 000,- Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. II. Súd vo zvyšku žalobu z a m i e t a . III. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 69,2 % v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým vyšší súdny úradník rozhodne o ich výške.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 13Co/4/2019-468 zo dňa 17. 12. 2020 zrušil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica v I. výroku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 50.000,00 Eur a vo III. výroku o trovách konania. Výrok rozsudku prvej inštancie, ktorým žaloba

bola vo zvyšnej časti zamietnutá (výrok II. rozsudku), ktorý nebol napadnutý riadne podaným odvolaním zostal nedotknutý.

5. Zo zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že prvoinštančný súd vo veci nesprávne aplikoval príslušné právne normy a taktiež nedostatočne zistil skutkový stav. Naviac závery, ku ktorým po vykonávanom dokazovaní dospel, nezodpovedajú podľa odvolacieho súdu reálnej skutočnosti, ktoré skutočne boli dokazovaním zistené, resp. zistené mali byť, a na ktoré mal prvostupňový súd prihliadať. Odvolací súd uvádza, že sa plne stotožňuje s argumentáciou žalovanej, že žalobkyňa a v spore žiadnym spôsobom nepreukázala svoje tvrdenia, ktorými odôvodňovala nevyhnutnosť priznať jej nemajetkovú ujmu, a že prvostupňový súd v tomto smere nevykonal riadne dokazovanie.

6. V rámci prijatých záverov odvolací súd taktiež viedol, že v ďalšom konaní okresný súd opätovne posúdi dôvodnosť uplatneného nároku žalobkyňou o náhradu nemajetkovej ujmy. Ak súd prvej inštancie opätovne dôjde k záveru, že nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy je daný, teda že trvanie a rozsah nepriaznivých následkov vzniknutých žalobkyni v jej súkromnom živote, v rodine, v spoločnosti, v pracovnom prostredí, v spoločenskom uplatnení a podobne, je potrebné odškodniť ako nemajetkovú ujmu v peniazoch, musí tento jeho záver vychádzať z vykonaného dokazovania. Taktiež výška prípadnej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch musí byť primeraná. Okresný súd sa v tomto smere musí zaoberať otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobkyne v jej spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím, väčšia v porovnaní s odškodňovaním osôb poškodených násilnými trestnými činmi (k tomu napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/15/2012, či sp. zn. 4Cdo/171/2005 a iné).

7. Uzneseniami konajúceho súdu zo dňa 15. 05. 2023 súd v zmysle § 196 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) žalobkyňou navrhovaným svedkom uložil, aby v písomnej forme odpovedali na otázky zo strany žalobkyne, keď svedkovia P.. P. L., T.. Y.., C. X., P. S., P.. P. S., U. L., Y. L., U. L., súdom uloženú povinnosť splnili a na odpovedali písomne na položené otázky (č. l. 601-614).

8. Uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v celkovej výške 50.000,- Eur žalobkyňa odôvodnila tak, že predmetná suma pozostáva z peňažnej sumy 48.980,- Euro, čo je 470,- Euro za každý mesiac trvania trestného stíhania, t. j. 104 mesiacov x 470,- Euro = 48.580,- Euro, a to titulom nezákonného rozhodnutia - uznesení o vznesení obvinenia za obdobie trestného stíhania od 21. 07. 2004 do 12. 03. 2013, t. j. do vydania uznesenia o zastavení trestného stíhania. Ďalej pozostáva zo sumy 1.120,- Euro, t. j. 1.120,- Euro za každý mesiac trvania väzby, t. j. 1 mesiac trvania väzby x 1.120,- Euro = 1.120,- Euro, a to titulom rozhodnutia o väzbe, v trvaní odo dňa 21. 07. 2004 o 14:45 hod. do 25. 08. 2004 t. j. do vydania uznesenia o prepustení z väzby. Pred začatím trestného stíhania a vzatím do väzby žalobkyňa vykonávala účtovníctvo ako samostatne zárobkovo činná osoba - podnikateľ. Žalobkyňa na margo odôvodnenia uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu a trestné stíhanie taktiež uviedla, že po vzatí žalobkyne do väzby a nasledujúcom trestnom stíhaní bola žalobkyňa zo strany svojich klientov vnímaná výrazne negatívne a v rámci celkového dojmu pre danú oblasť podnikania neprijateľne. Ako nedôveryhodná osoba bola pre účtovnícke potreby nevyhovujúca, na základe čoho s ňou rozviazali spoluprácu. Žalobkyňa prišla o všetkých klientov, pričom bez perspektívy získania nových bola nútená ukončiť svoje podnikanie. S ohľadom na závislú činnosť bola žalobkyňa v dôsledku vzatia do väzby, a tým aj spojenej neprítomnosti v práci nútená čerpať dovolenku a neplatené voľno. Naštrbenie vzťahov medzi žalobkyňou a jej klientmi nastal už po začatí trestného stíhania, nakoľko trestné konanie sa uskutočňovalo za mediálnej pozornosti (uvedené žalobkyňa preukázala článkom z Denníka X.). Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy, túto považujem žalobkyňa za opodstatnenú vzhľadom na skutočnosť, že trestné stíhanie predstavuje vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva aj ďalšie negatívne dôsledky pre jeho osobný život a životný osud jednotlivca. Negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého je síce do okamihu právnej moci meritórneho rozhodnutia nutné pozerať ako na nevinného, avšak samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Trestné stíhanie zasahuje do súkromia jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a je zároveň spôsobilé vedľa porušenia práva na osobnú slobodu obmedziť či porušiť právo jednotlivca na rešpektovanie a ochranu jeho súkromia, rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti, ako aj dobrej povesti. Samotným trestným stíhaním došlo na strane žalobkyne následkom nezákonného rozhodnutia - vznesenia obvinenia, ku ktorému vôbec nemalo dôjsť, väzby, ako aj celkového trestného stíhania k narušeniu jej sociálnych väzieb v súkromnom a v pracovnom živote a k zásadnej zmene spôsobu života, vykonávania práce a cieľov. Trestné konanie žalobkyne bolo medializované, a nie jej pričinením,

následkom čoho sa okolie žalobkyne dozvedelo o vznesení obvinenia, ako i o jej vzatí do väzby. Zásah do života žalobkyne sa výrazne prejavil predovšetkým v oblasti rodinných vzťahov s manželom, synom, rodičmi žalobkyne, súrodencami, priateľmi. Žalobkyňa taktiež uviedla, že jej nezákonné trestné konanie a väzba spôsobili úplný rozvrat v inak konsolidovanom a bezúhonnom živote žalobkyne. Neodstrániteľne jej zničili profesionálny a spoločenský život, hlboko otriasli životom celej jej rodiny. Žalobkyňa trpela v dôsledku trestného stíhania cca viac ako 10 rokov, nezákonne bola stíhaná, väznená, a preto je podľa žalobkyne na mieste a v súlade so zásadou spravodlivosti, aby jej bola priznaná nemajetková ujma v uplatňovanej sume 50.000,- Euro.

9. Žalovaná vo svojich vyjadreniach v predmetnom súdnom konaní namietala predovšetkým výšku náhrady nemajetkovej ujmy požadovanej žalobkyňou a túto považovala za neprimerane vysokú, pričom odkázala na komparáciu s úpravou poskytovania odškodnenia v intenciách iných právnych predpisov, a to konkrétne na zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi a na rozhodovaciu prax. V zmysle záverov žalovanej výška náhrady nemajetkovej ujmy by nemala presiahnuť výšku odškodnenia obete násilného trestného činu, čím poukazuje na limity vyplývajúce z ustanovenia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2013 Z. z. účinného od 01. 01. 2013. Podľa názoru žalovanej nie je ani možné priznávať na základe rovnakých skutkových okolností, rovnakú náhradu nemajetkovej ujmy, pričom žalovaná zdôrazňuje tú skutočnosť, že aj medzi väzbou a trestným stíhaním by malo dôjsť k istej proporcionalite nárokov, ktorá by mala zohľadňovať to, že čo sa týka väzby, jedná sa o podstatne závažnejší zásah ako trestné stíhanie z pohľadu toho, že väznená osoba je obmedzená na svojich právach. Žalovaná poukázala aj na obsah svedeckých výpovedí, v ktorých sa svedkovia tiež vyjadrovali, avšak aj v podstate žalobkyňa takisto, k zdravotnému stavu, ktorý sa podľa žalovanej neodškodňuje ako nemajetková ujma, ale sa preukazuje ako samostatný nárok, a teda nárok na škode na zdraví. Takisto medializácia prípadu - opäť podľa názoru žalovanej nárok, ktorý je samostatným nárokom, ktorý je možné uplatňovať titulom nároku na ochranu osobnosti. Žalovaná má tak za to, že príčinná súvislosť medzi týmito nárokmi a väzbou a trestným stíhaním je týmto znegovaná. Vo vzťahu k svedeckým výpovediam žalovaná zdôraznila, aby sa súd zaoberal aj blízkym vzťahom osôb, ktoré v tomto konaní vypovedali a zohľadnil aj doktrínu raven, ktorá je v tomto prípade aplikovaná.

SKUTKOVÝ STAV:

10. Súd vykonal dokazovanie stranami navrhnutými dôkazmi a z vykonaného dokazovania bol zistený nasledovný, medzi stranami nesporný, no právne rôzne interpretovaný, skutkový stav:

11. Uznesením vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru Banská Bystrica pod sp. zn. ČVS:KRP-9/OEK-BB-2004 zo dňa 21. 02. 2004 bolo začaté trestné stíhanie za trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny v zmysle § 185a ods. 1 Trestného zákona a za pomoc k trestnému činu krátenia dane a poistného podľa § 10 ods. 1 písm. c/, § 148 ods. 5 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že presne neidentifikovaní páchatelia z radov podnikateľov v presne nezistenom období, čase a na nezistenom mieste, založili zločineckú skupinu, pozostávajúcu minimálne z 3 osôb a pôsobiacu minimálne od 01. 08. 2003 v regiónoch W. Q., N. nad M. a W. W., ktorej činnosť je zameraná na vyhotovenie fiktívnych daňových dokladov a zmlúv na rôzne deklarované zdaniteľné plnenia, ako sú dodávky dreva, stavebných prác a iných materiálov a služieb, na základe konkrétnych požiadaviek rôznych odberateľov zo Slovenska a Čiech, kde z hodnoty fakturovaných zdaniteľných plnení si ponechávajú podiel 8 % ako zisk. Odberatelia týchto fiktívnych daňových dokladov si tieto zahrnuli do svojho účtovníctva za účelom zníženia daňového základu pre výpočet DPH, čo im umožnilo krátiť daň z pridanej hodnoty.

12. Dňa 21. 07. 2004 po rozsiahlej policajnej akcii boli vykonané domové prehliadky a prehliadky iných priestorov vo viac ako päťdesiatich objektoch, kde bolo podozrenie, že sa tam nachádzajú fiktívne účtovné doklady, súvisiace s vyšetrovanou vecou.

13. Dňa 21. 07. 2004 uznesením Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Banskej Bystrici, Úradu justičnej a kriminálnej polície, Odbor ekonomickej kriminality ČVS:KRP-9/OEK-BB-2004 bolo voči žalobkyni v zmysle § 163 ods. 1 Trestného zákona začaté trestné stíhanie pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny v zmysle § 185a ods. 1 Trestného zákona a za účastníctvo pri trestnom čine krátenia dane a poistného v zmysle § 148 ods. 5 Trestného zákona formou pomoci.

14. Okresný súd Banská Bystrica uznesením sp. zn. Tb/61/2004 zo dňa 24. 07. 2004 rozhodol, že žalobkyňu berie do väzby počnúc dňom a hodinou obmedzenia osobnej slobody a to 21. 07. 2004 o 11.45 h.

15. Proti rozhodnutiu podala žalobkyňa sťažnosť, ktorá bola Krajskou prokuratúrou sp. zn. Kv/23/2004 zamietnutá ako nedôvodná.

16. Krajský súd v Banskej Bystrici dňa 25. 08. 2004 rozhodol uznesením o zrušení uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 24. 07. 2004 sp. zn. Tp/61/2004 o prepustení z väzby žalobkyne z dôvodu absencie dôvodov väzby v zmysle § 67 ods. 1 písm. b/, c/ Trestného zákona.

17. Počas prípravného konania vyšetrovateľ Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru Banská Bystrica vydal postupne 14 uznesení, ktorými bolo vznesené obvinenie celkovo 21 osobám, oprávneným konať za rôzne podnikateľské subjekty a jedná sa o tzv. konečných odberateľov, ktorí si zahrnuli fiktívne daňové doklady do účtovníctva toho ktorého daňového subjektu, pričom doklady vyprodukované a získané boli od členov zločineckej skupiny. Po vykonanom dokazovaní na základe návrhu na zastavenie trestného stíhania zo strany vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Rimavská Sobota dozorujúci prokurátor v priebehu roku 2012 postupne vydanými uzneseniami zastavil trestné stíhanie v zmysle § 215 ods. 1 písm b/ Trestného poriadku vo veci všetkých obvinených, tzv. konečných odberateľov, keďže neboli zabezpečené jednoznačné a sporné dôkazy nasvedčujúce tomu, že obvinení si do daňových priznaní zahrnuli fiktívne daňové doklady, deklarujúce zdaniteľné plnenia, ktoré neboli reálne uskutočnené.

18. Počas vyšetrovania a predbežného analyzovania dôkazov vyšetrovateľ dňa 03. 12. 2010 zmenil právnu kvalifikáciu a konanie obvinených členov tzv. skupiny, bolo ďalej posudzované ako trestný čin krátenia dane a poistného spáchaný formou pomoci.

19. Po uplynutí takmer 10 rokov vyšetrovateľ a dozorujúci prokurátor dospeli k záveru, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie nespáchal žiadny z obvinených a uznesením Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR sp. zn. Zn VII/1 Gv 239/09-1553 zo dňa 12. 03. 2013 bolo trestné stíhanie žalobkyne zastavené.

20. Žalobkyňa písomnosťou zo dňa 25. 07. 2014 podala žiadosť i predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody z titulu uplatneného nároku náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a rozhodnutím o väzbe na Ministerstvo vnútra SR a Ministerstvo spravodlivosti SR. Predmetná žiadosť bola postúpená na Ministerstvo spravodlivosti SR. Žalobkyňa doplnila a rozšírila žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody písomnosťou zo dňa 10. 09. 2014.

21. V právnej veci predbežného prerokovania nároku na náhradu škody nebolo do dňa podania žaloby rozhodnuté a žalovaná nebola zo strany žalovanej v žiadnom rozsahu odškodnená.

22. Žalobca sa žalobou podanou na konajúci súd osobne dňa 31. 07. 2017 domáhal voči žalovanej náhrady škody a nemajetkovej ujmy, a to v rozsahu:

§ nemajetková ujma - za nezákonné trestné stíhanie a väzbu vo výške 50.000,- Eur;
§ náhrada škody vo výške 9.099,- Eur;
§ trovy právneho zastúpenia, ktoré žalobcovi vznikli v súvislosti s uplatňovanými nárokmi v tomto konaní v rozsahu 100 %.

23. Žalobkyňa v rámci výsluchu ako aj opätovného výsluchu uviedla, že si od začiatku nebola vedomá žiadnej svojej viny. Po jej zaistení ju obliekli do otrhaných handier, dali jej jesť to, čo by človek v živote nezjedol, v kolúznej väzbe nespala ani jednu noc, do cely jej dali osobu, ktorá spáchala dvojnásobnú vraždu. Počas hodinovej vychádzky sa stretávala s kupliarkou, narkomankou a podobnými individuami. Jej syn si dodnes obhrýza nechty, jej manžel situáciu nezvládol a rozviedli sa. Keď policajti vtrhli do jej bytu, dovolili jej zobrať si len zubnú kefku a vložky a vtedy vedela, ako dopadne. Žalobkyňa je v W. W. známa, nakoľko 10 rokov robila v cestovnej kancelárii. Po vzatí do väzby sa mnoho ľudí o tejto skutočnosti dozvedelo. Policajti sa správali neadekvátne k nej a členom jej rodiny. Spoluobvinených

žalobkyňa nepoznala. Predmet trestného stíhania jej bol absolútne neznámy, takého konania by sa nikdy nedopustila. Titulom vzatia do väzby padlo jej podnikanie, všetci klienti sa od nej odvrátili, všetci klienti vzhľadom k tomu, že boli účtovné doklady zabavené, mali problém s podávaním daňových priznaní. V súvislosti so začatím trestného stíhania mala problémy v rodine, musela navštevovať psychológia.

24. Žalobkyňa taktiež uviedla, že trestné stíhanie a väzba mala negatívny dopad na všetkých členov rodiny, že sa zrútila, uzavrela sa do seba, prestala komunikovať s ľuďmi, prišla o podnikanie a priateľov, o svoje osobné meno a zničilo to jej manželstvo, ktoré skončilo rozvodom. Rodina žalobkyne utrpela ujmu nielen po duševnej a psychickej stránke, ale aj po finančnej, spoločenskej, ako aj po všetkých stránkach ich života.

25. Z vyjadrenia syna žalobkyne bolo potvrdené, že žalobkyňa v dôsledku trestného stíhania a väzby prišla o manžela, stratila priateľov, známych, klientelu, podnikanie, zázemie, negatívne to ovplyvnilo aj jej spoločenský a duševný život.

26. Z vyjadrenia sa rodičov žalobkyne vyplynulo, že v dôsledku trestného stíhania a väzby bol zničený morálny kredit žalobkyne, bola zničená jej rodina a manželstvo, jej kariéra a zdravie. Žalobkyňa utrpela ujmu po všetkých stránkach - ako matka, ako manželka, ako dcéra, ako podnikateľka, ako morálny človek. Žalobkyňa prežila traumu, ktorá sa s ňou ťahá dodnes po psychickej, ako aj fyzickej stránke.

27. Z vyjadrenia sa súrodencov žalobkyne bolo preukázané hlboké psychické, fyzické a emocionálne utrpenie, rodinné, spoločenské a ekonomické problémy žalobkyne v dôsledku trestného stíhania a väzby žalobkyne.

28. Z vyjadrenia sa priateľky žalobkyne bolo potvrdené, že v dôsledku trestného stíhania a väzby sa žalobkyni rozpadlo manželstvo, prišla o rodinu, o majetok, podnikanie, žalobkyni sa zhoršil zdravotný stav.

29. Svedkyňa Y. O. potvrdila, že v súvislosti so začatím trestného stíhania žalobkyne jej podnikanie padlo, ona vlastne na žalobkyňu doplácala, z titulu trestného stíhania žalobkyne ona išla do mínusu. Dôvod ukončenia spolupráce so žalobkyňou, pokiaľ sa týka vedenia účtovníctva, bol jednoduchý, veď kto by chcel spolupracovať s nejakou väzenkyňou.

30. Svedok F. W. uviedol, že so žalobkyňou mali čisto pracovné vzťahy, vzhľadom na trestné stíhanie žalobkyne a vzatie do väzby on ukončil s ňou spoluprácu a musel si dať účtovníctvo robiť úplne inej firme. Kredit žalobkyne klesol absolútne dole.

31. Z psychologického posudku PhDr. F. vyplýva, že žalobkyňa má psychologické problémy v súvislosti s trestným stíhaním.

PRÁVNY STAV:

32. Takto zistený skutkový stav súd posúdil podľa ustanovení zákon č. 514/2003 Z. z. v znení planom v dobe, kedy došlo k nezákonným rozhodnutiam, t. j. v znení účinnom od 01. 07. 2004 do 31. 08. 2007.

PRÁVNE POSÚDENIE:

33. Predmetom tohto konania, po tom ako bola po zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu (bližšie bod 4. tohto odôvodnenia) vec vrátená konajúcemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, zostali už len nároky žalobkyne uplatňované voči žalovanej v rozsahu:

§ nemajetková ujma vo výške 48.980,- Eur za nezákonné trestné stíhanie v trvaní od 21. 07. 2004 do 12. 03. 2013;
§ nemajetková ujma vo výške 1.120,- Eur za nezákonnú väzbu v trvaní od 21. 07. 2004 do 25. 08. 2004;
§ trovy právneho zastúpenia, ktoré žalobcovi vznikli v súvislosti s uplatňovanými nárokmi v tomto konaní v rozsahu 100 %.

34. K jednotlivým nárokom žalobkyne uplatneným v tomto súdnom konaní spočívajúcim v domáhaní sa voči žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy súd uvádza, že sa čo do základu jedná o nároky oprávnené a odôvodnené. Čo sa samotnej právnej kvalifikácie týka, súd tieto nároky posudzuje ako nároky žalobkyne vyplývajúce mu voči žalovanej z jej zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

35. Žalobkyňa si uplatňuje predmetné vyššie uvádzané nároky v zmysle § 5 ods. 1 a § 8 ods. 5 písm. a/, tohto zákona č. 514/2003 Z. z., na ktoré nároky je nevyhnutné aplikovať právnu úpravu danú týmto zákonom v zmysle § 27 ods. 1, podľa ktorého zodpovednosť za škodu podľa tohto zákona sa vzťahuje na škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona. Zákon č. 514/2003 Z. z. nadobudol účinnosť dňa 01. 07. 2004, preto aplikácia zákona č. 514/2003 Z. z. na daný skutkový stav je náležitá, pričom súd v rámci právneho posúdenia vychádza z jeho znenia účinného ku dňu, kedy bolo to ktoré nezákonné rozhodnutie vydané (t. j. v znení účinnom od 01. 07. 2004 do 31. 08. 2007).

36. Čo sa teda týka pasívnej vecnej legitimácie, má súd za to, že v danom prípade je splnená podmienka zodpovednostného subjektu, t. j. orgánu štátu (orgán činný v trestnom konaní a súd), ktorý vydal rozhodnutie (uznesenie o vzatí do väzby). K trestnému konaniu došlo prostredníctvom štátnej moci vykonávanej prostredníctvom orgánov moci zákonodarnej, výkonnej, súdnej a je ju možné uplatňovať len v prípadoch, v medziach a spôsobmi, ktoré stanoví zákon. Preto žaloba smeruje proti Slovenskej republike, ktorá štátnu moc v Slovenskej republike reprezentuje. Slovenská republika zodpovedá za ujmu žalobcu v zastúpení ústredných orgánov štátnej správy. V § 3 ods. 1 písm. c) zákona č. 514/2003 Z. z. je uvedené, že štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, pri výkone verejnej moci rozhodnutím o väzbe, pričom v mene štátu koná v súlade s ustanovením § 4 ods. 1 písm. a) dotknutého zákona práve Ministerstvo spravodlivosti SR. Z uvedených dôvodov je podľa názoru súdu daná v tomto konaní pasívna vecná legitimácia žalovanej.

37. Podanou žalobou sa žalobkyňa domáha náhrady škody nemajetkovej, a to nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie a nezákonnú väzbu. Zákon č. 514/2003 Z. z. v jeho ustanovení § 17 ods. 1 totiž v rámci spôsobu a rozsahu náhrady škody uvádza, že sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk (t. j. majetková škoda), pričom však v ustanovení odseku 2 uvádza, že v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak (t. j. nemajetková škoda). Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej ako majetkovej sféry poškodeného a môže tak predstavovať rôzne negatívne následky do osobnostnej integrity poškodeného vplývajúce na jeho česť, vážnosť, povesť, doterajší spôsob, doterajší súkromný a pracovný život, rodinné vzťahy, spoločenské postavenie a pod.

38. Súd rovnako tak poukazuje aj na skutočnosť, že v konaní bolo preukázané, že voči nezákonnému rozhodnutiu, ktorým je uznesenie o vzatí do väzby, žalobkyňa podala riadne a včas sťažnosť, pričom však na splnenie podmienok na uloženie povinnosti žalovanej nahradiť žalobkyni nemajetkovú ujmu táto skutočnosť nemá vplyv, nakoľko nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe nie je podmienený povinnosťou podať proti rozhodnutiu o väzbe sťažnosť alebo iný opravný prostriedok (bližšie R 36/2020).

39. Iné je to však v prípade nezákonného rozhodnutia o trestnom stíhaní žalovanej, keď v konaní nebolo sporné, že proti tomuto rozhodnutiu (konkrétne bod 13. tohto odôvodnenia) podala žalobkyňa sťažnosť, ktorá bola Krajskou prokuratúrou sp. zn. Kv/23/2004 zamietnutá ako nedôvodná, čím je splnená aj zákonná podmienka domáhania sa žalovaných nárokov v zmysle ustanovenia § 6 ods. 2 zákona č. 513/2004 Z. z.

40. Ako bolo v konaní preukázané a nesporné, uznesením Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR sp. zn. Zn VII/1 Gv 239/09-1553 zo dňa 12. 03. 2013 bolo trestné stíhanie žalobkyne zastavené. Súd dáva v súvislosti s uvedeným do pozornosti, že pri nezákonnom rozhodnutí sa vychádza z predpokladu, že zastavenie trestného stíhania má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Takýto nárok sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím rozsudok NS ČR č. k. 1CZ/6/1990, NS SR č. k. 1Cdo/53/1993. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, to

znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného konania ukazujú, že nejde o trestný čin a zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania o vznesení obvinenia (rozhodnutie NS SR č. k. 4MCdo/15/2009).

41. Súd má taktiež v konaní za nesporné splnenie podmienok § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. keď tak, ako to vyplýva zo zisteného skutkového stavu veci, žalobkyňa doručila na Ministerstvo spravodlivosti SR a na Ministerstvo vnútra SR žiadosť na prerokovanie náhrady škody a nemajetkovej ujmy, avšak v zákonnej 6-mesačnej lehote nárok žalobkyne uspokojený nebol.

42. V súvislosti so žalobkyňou uplatneným nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe sa súd čo do samotného základu tohto nároku zaoberal aj otázkou vylúčenia tzv. negatívnych podmienok upravených v ustanovení § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., keď právo na náhradu škody nevznikne, ak by si žalobkyňa väzbu zavinila sama. Na tomto mieste súd v súvislosti s dôkaznou situáciou poznamenáva, že zavinenie väzby žalovanou bolo vylúčené, a to práve poukazom na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 25. 08. 2004, ktorým súd rozhodol o prepustení žalobkyne z väzby, a to práve z dôvodu absencie dôvodov väzby v zmysle § 67 ods. 1 písm. b/, c/ Trestného zákona.

43. Ako zo samotnej žaloby vyplýva, žalobkyňa si v konaní voči žalovanej uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v celkovej výške 50.000,- Eur, k výške ktorej dospela odvolávajúc sa na obvyklú súdnu prax a rozhodnutia vyšších súdnych, ako aj na výkladové pravidlá v otázke odškodňovania nemajetkovej ujmy za výkon väzby v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 2357/2010. Žalobkyňa v konaní tvrdil, že dôvodom, pre ktorý by jej mala byť priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, je tá skutočnosť, že hoci trestné stíhanie vedené voči nej skončilo zastavením a z väzby bola pre absenciu dôvodov väzby prepustená, následkom a útrapám spojeným s jej väzbou a dlhoročným trestným stíhaním čelí dodnes.

44. Súd uvádza, že nárok na odškodnenie nemajetkovej ujmy žalobkyne vznikol podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý inštitút nemajetkovej ujmy síce pozná, samotné kritéria stanovenia jej konkrétnej výšky v čase účinnosti tohto zákona ku dňu vydania nezákonných rozhodnutí zákon v ustanovení § 17 neupravoval. Súd však pri posudzovaní nároku žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy prihliadal predovšetkým jednak na povahu trestnej veci, celkovú dĺžku obmedzenia osobnej slobody jej väzbou, dĺžku vedenia trestného stíhania, ako aj na preukázané následky v osobnej sfére žalobkyne. Súd má za to, že bez vznesenia obvinenia a na jeho základe vedeného trestného stíhania a vykonanej väzby, by žalobkyni nebola vznikla nemajetková ujma, keď práve tieto boli objektívne spôsobilé privodiť žalobkyni ujmu v rodinnom, sociálnom a profesijnom živote.

45. Výkon väzby je nepochybne vážnym zásahom do osobnej slobody jednotlivca a má negatívny vplyv na jeho osobný život. Zasahuje do súkromného života, cti a dobrej povesti zadržaného. Je spôsobilý okrem porušenia práva na osobnú slobodu obmedziť, či porušiť aj právo na rešpektovanie a ochranu súkromného rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti. Nemajetková ujma vyjadruje spravidla najmä náhradu za utrpený stres, pocity frustrácie, neistoty, nespravodlivosti, prípadné zdravotné problémy a pod. Súd určuje ich výšku na základe kritérií a spravodlivosti. Vychádza z intenzity závažnosti, rozsahu zverejnenia, dĺžky a trvania väzby.

46. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy vychádzal súd z presvedčenia (podloženého logikou veci i dokazovaním vykonaným najmä výsluchom samotnej žalobkyne, ako aj svedkov, o pravdivosti výpovedí ktorých nemá dôvod pochybovať), že väzba trvajúca od 21. 07. 2004 do 25. 08. 2004 a trestné stíhanie trvajúce od 21. 07. 2004 do 12. 03. 2013 bezpochybne zasiahli negatívne do osobnostných práv žalobkyne. Žalobkyňa boa nepochybne v strese a neistote, hrozil jej vysoký trest a ako sama žalobkyňa v rámci jej výsluchu uviedla, celé jej zadržanie a trestné stíhanie boli pre ňu a jej rodinu neúnosne traumatizujúce, ktoré sa nedajú ani opísať, pričom jej to zmenilo celý život, ktorý mohla prežiť inak. Žalobkyňa prišla o dobre sa rozbiehajúcu živnostenskú činnosť, stratila klientelu, stratila priateľov, utiahla sa. Trestné stíhanie a obmedzenie slobody zasiahlo citeľne nielen žalobkyňu, ale aj jej celú rodinu, ktorá aj pod tlakom týchto udalostí nezostala súdržná a manželstvo žalobkyne sa rozpadlo a skončilo rozvodom.

47. Podľa názoru súdu má žalobkyňa právo na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko iné satisfakčné prostriedky (prepustenie z väzby a zastavenie trestného stíhania) nie sú objektívne postačujúcim zadosťučinením vzhľadom na spôsobenú ujmu. Pri hodnotení závažnosti vzniknutej ujmy s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých k nim došlo, súd konštatuje, že samotné vzatie žalobkyne do väzby, ktorú si žalobkyňa nezavinila a dĺžku väzby ako následku nezákonného rozhodnutia a nespochybniteľne mimoriadne dlhou dobou vedenia trestného stíhania voči žalobkyni došlo k vážnemu poškodeniu žalobkyne v súkromnom i pracovnom živote.

48. Výkonom väzby žalobkyne v trvaní 36 dní ba trvaním trestného stíhania v rozsahu 104 mesiacov bolo nepochybne zasiahnuté do ústavných práv žalobkyne, nakoľko jej osobná sloboda bola v rámci trestného konania obmedzená a táto väzba nebola zákonná a trestné konanie, ktoré sa voči nej viedlo, bolo nedôvodné a zasiahlo do jej osobnosti. Aj keď výkon väzby bol vykonaný v súlade s právnymi predpismi upravujúcimi výkon väzby a trestné stíhanie bolo rovnako tak začaté a vedené zákonným spôsobom, uvedené nemá vplyv na nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy. V tomto konaní nie je ani úlohou skúmať oprávnenosť obmedzenia osobnej slobody žalobkyne a výkon väzby nad nňou, otázkou zostáva pre občianskoprávne konanie zaoberať sa len výškou uplatneného nároku, a to teda vo vzťahu k výkonu väzby žalobkyne a dĺžke trvania jej trestného stíhania (bližšie Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. 08. 2010, sp. zn. 4MCdo/15/2009). Takýmito úvahami sa súd riadil pri posudzovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ako aj závermi prijatými v rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn, 14Co/54/2020-656 zo dňa 09. 03. 2021 vo veci spolu so žalobkyňou obvinené P.. P. Q..

49. Hoci výšku náhrady nemajetkovej ujmy určuje súd voľnou úvahou, nemôže však ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Súd musí priznanú výšku odôvodniť predovšetkým z hľadiska intenzity trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobkyni, vzhľadom na jej postavenie v rodine a spoločnosti a podobne (z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 7 Cdo 145/2011 zo dňa 12. 12. 2012). Súd zastáva názor, že za situácie, keď v právnych predpisoch vzťahujúcich sa na prejednávanú vec neexistujú žiadne kritériá pre určenie náhrady nemajetkovej ujmy ani žiadna metodika výpočtu, ani žiadne bodové ohodnotenie, na základe ktorých by sa výška priznávanej náhrady súdom určila, je treba určiť túto výšku na základe zákona podľa voľnej úvahy súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať svoj základ v zistenom skutkovom stave. Náhrada by mala byť taká vysoká, aby mohla splniť úlohu odškodňovaciu, nielen symbolickú. Na druhej strane však nemôže byť táto náhrada ani neprimerane vysoká.

50. Určité hranice, v ktorých je možné sa pohybovať pri úvahe súdu o výške náhrady nemajetkovej ujmy, je možné vyvodiť zo súčasne platnej právnej úpravy, a to zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom v čase rozhodovania súdu, avšak ide výlučne len o vodítka k voľnej úvahe súdu, keď je potrebné rešpektovať základné princípy zákazu retroaktivity, keď sa neskoršie zmeny právnej úpravy predmetného právneho predpisu uplatniť nemôžu. Na margo vývoja zákonnej úpravy jednotlivých kritérií a prípadných limitov pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy súd len uvádza, že pokiaľ ide o aktuálne platné ustanovenie § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. v aktuálne účinnom znení, z tohto vyplýva, že výška nemajetkovej ujmy v peniazoch sa určuje s prihliadnutím najmä na (1) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, (2) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, (3) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, (4) závažnosť následkov, ktoré vznikli v spoločenskom uplatnení. Z ustanovenia § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. (v znení účinnom v čase vydania uznesenia o väzbe) vyplýva, že nemajetková ujma môže byť reparovaná dvoma spôsobmi. Poskytnutím morálnej satisfakcie alebo poskytnutím náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to buď samostatne alebo aj kumulatívne. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch však § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v aktuálne účinnom znení obmedzuje tým spôsobom, že výška nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu. Zavedenie limitu malo podľa úmyslu zákonodarcu zaviesť vzájomnú závislosť medzi odškodnením obetí násilných trestných činov a nemajetkovej ujmy podľa tohto zákona tak, že táto nemôže presiahnuť odškodňovanie obete násilného trestného činu, kde dochádza k poškodzovaniu života a zdravia, keď ľudský život je najvyššia hodnota, od ktorej sa odvodzujú ostatné. Maximálna suma odškodnenia poskytnutá podľa zákona o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi je 50-násobok minimálnej mzdy, čo aktuálne zodpovedá sume 35.000,- Eur (t. j. 700,- Eur x 50). Na margo vyššie uvedeného zákonného limitu súd považuje za potrebné uviesť, že

nakoľko z hľadiska ústavnoprávneho je zodpovednosť štátu konštruovaná ako objektívna zodpovednosť absolútna, ktorej sa štát nemôže zbaviť, nemožno ju preto ani zákonom vylúčiť.

51. Je však nesporné, že iba subjektívne prežívanie ako zásah do osobnosti žalobkyne nemôže byť jediným kritériom určenia miery a intenzity zásahu, avšak objektivizácia následkov môže byť vykonaná v dokazovaní aj inak než posudzovaním toho, ako sa v dôsledku nezákonnej väzby a nezákonného dlhoročného trestného stíhania zmenil pohľad spoločnosti na obvinenú žalobkyňu. Súd preto pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal aj z povahy trestnej veci, z dĺžky väzby, samotnej dĺžky vedeného trestného stíhania, a predovšetkým z dopadov trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodenej osoby, pričom výška náhrady nemajetkovej ujmy nesmie byť v rozpore so všeobecne vnímanou predstavou spravodlivosti.

52. Pokiaľ ide o žalobkyňu ako osobu poškodenú, tak aktuálne, t. j. v čase rozhodovania súdu je vek žalobkyne 62 rokov, pričom v čase výkonu väzby a začatia jej trestného stíhania bola žalobkyňa vo veku 43 rokov, teda nepochybne v čase jej produktívneho veku. Žalobkyňa v tom čase pred jej nástupom do väzby viedla riadny usporiadaný rodinný život. V čase vzatia do väzby mala stabilné zamestnanie a podnikala aj ako živnostníčka v oblasti poskytovania účtovníckych služieb so stabilnou klientelou. Bola vydatá, s manželom vychovávala v tom čase 14 ročného syna. Zúčastňovala sa na spoločenských podujatiach, čas trávila aj športom, obklopená fungujúcou rodinou a priateľmi.

53. Pokiaľ ide o závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, súd z vykonaného dokazovania posúdil tieto aspekty za dôvodne vyžadujúce náhradu vzniknutej ujmy. V tejto súvislosti súd poukazuje jednak na samotný charakter trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny a za trestný čin skrátenia dane a poistného, z ktorých bola žalobkyňa obvinená a vzatá do väzby, na skutočnosť, že objektívna stránka skutkovej podstaty tohto trestného činu bola koncipovaná v súvislosti s výkonom podnikateľskej činnosti žalobkyne, a taktiež súd poukazuje na výšku trestnej sadzby za takúto trestnú činnosť, pre ktorú bolo voči žalobkyni vznesené obvinenie. Závažnosť tejto ujmy bezpochybne súvisela aj so samotnou dĺžkou väzby, a hoci napokon bolo trestné konanie po 104 mesiacoch zastavené, žalobkyňa už aj vzhľadom na celkovú dĺžku trestného stíhania a všeobecný dešpekt, ktoré toto prinieslo vo vzťahu k jej osobe zo strany okolia ako to vyplynulo aj zo svedeckých výpovedí, keď žalobkyňa práve v dôsledku uvedených udalostí prišla od klientelu. Súd poznamenáva, že je nepochybné, že závažnosť ujmy spôsobenej výkonom nezákonnej väzby je daná už len tým, že obmedzením osobnej slobody dochádza nepochybne k prerušeniu akýchkoľvek dovtedajších kontaktov, či už rodinných, sociálnych alebo pracovných. Zo zatknutia bola žalobkyňa a jej najbližšia rodina a okolie podľa vlastných tvrdení v absolútnom šoku, nebola si totiž vedomá žiadneho protiprávneho konania a po prepustení z väznice pociťovala veľký stres, trpela nespavosťou, uvedomoval si dôsledky, ktoré môže mať nespravodlivé trestné stíhanie pre jej ďalší rodinný život, podnikanie a spoločenské uplatnenie.

54. Pokiaľ ide o závažnosť následkov, ktoré mali vzniknúť žalobkyni v súkromnom živote, v tejto časti nepochybne výkon väzby a dĺžka trestného stíhania mali vplyv na rodinný život žalobkyne. Predovšetkým sa zhoršili jej vzťahy s manželom, čo vyvrcholilo až rozvodom. Po návrate z výkonu väzby žalobkyňa prestala vykonávať svoju dovtedy úspešnú podnikateľskú činnosť a na zabezpečenie si zdroja príjmov bola s manželom odkázaná na zadlženie sa vo forme úveru, čo konaní sporné nebolo.

55. Pokiaľ ide o závažnosť následkov, ktoré vznikli navrhovateľovi v spoločenskom resp. pracovnom uplatnení, tak tieto súd považoval za preukázané zo skutočnosti, že to bolo práve trestné stíhanie a väzba obvinenej, ktoré mali v priamej príčinnej súvislosti za následok, že keď sa žalobkyňa po prepustení z väzby vrátila k podnikateľskej činnosti, zistila, že jej ďalšie vedenie, ktoré realizovala počnúc rokom 1993 pre stratu klientely už možné nebude, a teda toto v roku 2005 ukončila.

56. Pokiaľ ide o následky v osobnostnej sfére žalobkyne, tieto súd vyhodnotil ako primárne vyvolané vnútorným prežívaním výkonu väzby žalobkyne, ako aj jej vnútorným prežívaním skutočne časovo dlhého a náročného obdobia celého trestného stíhania. Na tomto mieste je potrebné taktiež zmieniť, že zo samotného vyjadrenia žalobkyne uskutočneného na pojednávaní konanom dňa 27. 07. 2023 nepochybne vyplynulo, že žalobkyňa sa dodnes s jej väzbou a trestným stíhaním vnútorne nevysporiadala a nezmierila, a to ani napriek zastaveniu trestného stíhania a časovom odstupe takmer

20 rokov, od kedy bola do väzby vzatá, keď ako sama uviedol, až do vzatia do väzby viedla riadny život a nebyť tohto mohla život prežiť nepochybne inak.

57. Súd poukazom na vyššie uvedené priznal žalobkyni nemajetkovú ujmu spôsobenú väzbou, pričom vychádzal zo skutočnosti, že boli splnené predpoklady vzniku zodpovednosti, a to existencia rozhodnutia o väzbe, vykonanie väzby, došlo k zastaveniu trestného stíhania. V konaní zostala sporná výška priznanej nemajetkovej ujmy. Súd mal za to, že bol preukázaný jej vznik a príčinná súvislosť medzi väzbou a nemajetkovou ujmou. Trestné stíhanie sa ukázalo ako nedôvodné, a teda nedôvodná bola samotná väzba ako prostriedok vedúci k vyšetreniu trestnej činnosti a je potrebné vychádzať z toho, že nebyť samotného trestného stíhania nebola by žalobkyňa podrobená povinnosti znášať jednotlivé procesné úkony vrátane výkonu samotnej väzby. Skutočnosť, že v čase začatia trestného stíhania sa väzba javila ako dôvodná, nemení nič na tom, že trestné stíhanie bolo v konečnom dôsledku zastavené. Žalobkyňa si v žalobe uplatnil nemajetkovú ujmu za jeden mesiac väzby, za každý mesiac trvania väzby vo výške 1 120,- Eur. Súd takúto výšku považoval za primeranú, keď zohľadnil skutočnosti, za akých okolností bola žalobkyňa vzatá do väzby (t. j. aj za prítomnosti maloletého syna, bez možnosti akéhokoľvek vysvetlenia čo sa to deje a bez možnosti rozlúčenia sa), nachádzala sa v cele predbežného zaistenia, a následne 36 dní vo väzbe bez akéhokoľvek kontaktu s rodinnými príslušníkmi, pričom z uznesenia o prerastení z väzby vyplynulo, že neexistovali dôvody väzby.

58. Súd pri určovaní nemajetkovej ujmy vychádzal z časových okolností väzby, t. j. z dĺžky jej trvania, čo bolo 36 dní, pričom neoprávnená väzba pôsobí inak bezprostredne po vzatí do väzby, keď u osoby dochádza k prvotnému šoku zo zatknutia, ide o najintenzívnejšie pociťované obdobie, v ktorom sú náhle narušené takmer všetky zložky každodenného života. Samotné držanie vo väzbe má z povahy veci negatívne dopady na slobodu pohybu, právo na súkromie a výkon väzby sám o sebe spôsobí ujmu na základných právach a slobodách, stres, neistotu, úzkosť. Zároveň súd prihliadol na podmienky vo väzbe, a to v cele predbežného zadržania, nebola žiadna možnosť kontaktu s príbuznými a okolím a s tým súvisí porušenie práva na rodinný život. V danom prípade u žalobkyne malo uvalenie väzby aj dopad na jej profesijný život, spoločenskú česť a povesť. Žalobkyňa nikdy nebola trestne stíhaný pred väzbou, viedla bezúhonný život, žila harmonickým, spokojným rodinným životom, udržiavala blízke vzťahy s priateľmi, známymi a bola úspešnou v podnikateľskom prostredí a riadne si plnila aj zamestnanecké povinnosti.

59. Výška náhrady nemajetkovej ujmy je výlučne na posúdení súdu a súd je povinný prihliadnuť na okolnosti konkrétneho prípadu a závažnosť vzniknutej ujmy v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Výkonom väzby dochádza k výraznému obmedzeniu súkromného a rodinného života väzobne stíhanej osoby, k jej odčleneniu od najbližších a tým aj k neodvratnému zásahu do jeho citového a intímneho života. Pokiaľ súd priznal žalobkyni odškodnenie za 36 dní väzby vo výške 1120 Eur čo je asi 31 Eur za deň väzby súd uvedené odškodnenie považoval za primerané vzhľadom na skutočnosť, akým spôsobom bola žalobkyňa vzatá do väzby a na obmedzenia vyššie uvedené (Nález Ústavného súdu SR III.ÚS 754/2016-42 zo dňa 24. 01. 2017).

60. V zmysle uvedeného Nálezu Ústavného súdu SR nie je neprimerané odškodnenie väzby vo výške 1000 Eur za mesiac jej trvania i s poukazom na rozsudok NS ČR č. k. 30Cdo/2357/2010 zo dňa 11. 01. 2012 uverejnený v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk NS ČR zošit 4/2012 pod R 52/2012 a v ňom uvedená široká komparácia rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva a súdov iných európskych štátov. Súd vzhľadom na skutočnosť, že je potrebné vziať do úvahy pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie ako napríklad zákon č. 215/2006 Z. z., mal za to, že i v súlade s priznávaním odškodnenia vo výške 50-násobku minimálnej mzdy tak ako uviedol právny zástupca žalovanej v roku 2004 by 50-násobok odškodnenia predstavoval sumu 11 000 Eur. Súd priznal odškodnenie za 36 dní väzby vo výške 1120 Eur, čo je deň väzby 31Eur. Súd mal za to, že ide o primeranú náhradu i s poukazom na uvedený zákon. V danom prípade sa na žalobcu nevzťahuje limit určený novelou zákona č. 412/2012 Z. z. vzhľadom na neprípustnú retroaktivitu. Súd mal za to, že takáto suma je nie neadekvátna, ale primeraná i s poukazom na európsku judikatúru, napríklad rozsudok veľkého senátu ESĽP zo dňa 28. 05. 2002 vo veci Stafford proti Spojenému kráľovstvu, kde bola priznaná náhrada vo výške 30 Eur za deň, rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. RS 0037896 zo dňa 18. 03. 1975, rozpätie sadzby za deň obmedzenia osobnej slobody minimálne 20 Eur, maximálne 50 Eur, v Taliansku podľa talianskeho trestného poriadku sa upravuje náhrada za nezákonnú väzbu a výška odškodnenia nemôže presiahnuť sumu 516 456,90 Eur a v zásade sa aplikuje aritmetické pravidlo výška odškodnenia 235,83 Eur za deň väzby. Vo Fínsku sa vychádza z

ustanovenia zákona o odškodňovaní zadržania nevinnej osoby a priemerná výška odškodnenia je 100 Eur za deň obmedzenia. Rumunské súdy vychádzajú z toho, že pevná výška odškodnenia nemôže byť stanovená zákonom ani judikatúrou, lebo strata slobody pôsobí na každého jednotlivca inak. Maďarské súdy vychádzajú zo všeobecných ustanovení občianskeho zákonníka, výška odškodnenia sa líši podľa individuálnych okolností konkrétneho prípadu a môže sa pohybovať od 1 000 forintov až do 1 000 000 forintov. Holandský trestný poriadok v Článku 89 a 90 upravuje právo žiadať náhradu škody v prípadoch neoprávneného zadržania, sudca sa pri výške orientuje podľa individuálnych okolností prípadu, čiastka odškodnenia sa pohybuje od 80 Eur do 105 Eur. V Slovinsku neexistujú presné pravidlá, ktoré by sudca mohol použiť pri určovaní výšky škody, ale výška sa odvíja od kritérií, miera zavinenia, miera fyzickej a psychickej ujmy, zásada proporcionality a spravodlivosti, pričom morálnou ujmou sa rozumie fyzické alebo psychické strádanie, ktoré je spôsobené v dôsledku protiprávneho konania. V Poľsku sa pri stanovení výšky odškodnenia prihliada k dĺžke zadržania a k jej dôsledkom. V Nórsku je bežná výška odškodnenia 1 500 nórskych korún za deň nezákonného zadržania po dobu prvých dvoch dní a 400 nórskych korún (1250 Kč za každý ďalší deň), (rozsudok NS ČR č. k. 30Cdo/2357/2010). Súd mal za to, že takto určená výška nemajetkovej ujmy za väzobné stíhanie, t. j. 31 Eur na deň je v súlade s rozhodovacou činnosťou v iných štátoch EÚ.

61. Súd priznal žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie v zmysle nezákonného rozhodnutia, ktoré u žalobkyne trvalo spolu 104 mesiacov. Žalobkyňa si uplatňovala za každý mesiac náhradu 470 Eur. Súd priznal žalobkyni za mesiac trestného stíhania 300 Eur, keď v takejto výške považoval náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú i zodpovedajúcu všeobecnej predstave spravodlivosti. Žalobkyni vznikla v dôsledku neprimerane dlho trvajúcej neistoty ujma, na čo súd prihliadol. Súd mal za to, že sú naplnené ustanovenia § 17 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Uvedený zásah bol v konaní preukázaný, nešlo len o tvrdenia žalobkyne ako namietala žalovaná, ale výsluchom svedkov bol v konaní preukázaný zásah nielen do osobnostnej sféry žalobcu, ale aj čo sa týka jeho práce a podnikania a rodinného života. Zároveň spoločenské vzťahy, ktoré boli narušené a sú v podstate narušené i dodnes. Žalobkyňa v dôsledku trestného stíhania prišila o podnikateľské aktivity a podnikateľskú činnosť už ďalej po návrate z väzby a následne počas vedeného trestného stíhania už nevykonávala. Pracoval vo firme otca, nanovo si budoval spoločnosti, aby mal zabezpečený príjem. V dôsledku uvedených skutočností bolo zhoršený aj zdravotný stav žalobkyne, a to či už fyzický, tak aj psychický.

62. Súd mal za to, že pokiaľ určil nemajetkovú ujmu za dobu trestného stíhania, ktorá trvala 104 mesiacov za mesiac 300 Eur predstavuje za deň sumu 10 Eur, t.j. celkovo sumu vo výške 31.200,- Eur, a mal za to, že jednak vzhľadom na dĺžku trestného stíhania, ako aj na rozhodovaciu činnosť súdov vyššie uvedenú ide o primeranú sumu. Z dôvodu zákazu retroaktivity nie je možné prihliadnuť na to, že je tu daná horná hranica, ktorú súd nemôže prekročiť. V roku 2023 je minimálna mzda 700 Eur a 50-násobok predstavuje sumu 35 000 Eur, pričom trestné stíhanie trvalo od roku 2004 až do roku 2013, čo je značná doba za ktorú žalobkyňa sa musel vyrovnávať s dôsledkami trestného stíhania tak ako aj jej rodina. Uvedenú dĺžku trestného stíhania súd považoval za závažný dôvod a dostatočný dôvod pre priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 10 Eur na deň trestného stíhania, kedy po dobu takmer 10 rokov dochádzalo k zásahu do najzákladnejších práv žalobkyne vo všetkých oblastiach jeho života.

63. Poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti súd po právnom posúdení veci dospel k záveru, že v konaní bolo preukázané splnenie zákonných predpokladov zodpovednosti žalovanej za nemajetkovú ujmu žalobcu podľa príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z.. Súd taktiež dospel k záveru, že vzhľadom na závažnosť zásahu do súkromia žalobkyne samotné konštatovanie porušenia práva nie je pre neho dostatočným zadosťučinením, preto žalobkyni vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v celkovej výške 32.320 Eur (§ 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.), pričom o jej samotnej výške súd rozhodol tak, ako je uvedené v I. výrokovej vete tohto rozhodnutia.

64. Návrh na náhradu nemajetkovej ujmy v prevyšujúcej časti súd zamietol, nakoľko priznanie náhrady vo väčšom rozsahu by nebolo primerané okolnostiam veci a v rozpore so základnými zásadami spravodlivosti. Súd totiž poukazuje aj na tú skutočnosť, že v prípadoch, ak náhrada nemajetkovej ujmy pozostalým za smrť ich blízkeho človeka spôsobená trestným činom býva obvykle na území Slovenskej republiky priznávaná vo výške od 20.000,00 Eur do 50.000,00 Eur, javí sa náhrada za nemajetkovú ujmu spôsobenú väzbou a vedeným trestným stíhaním, hoci dlhoročným, v žalobkyňou uplatnenej výške ako

neprimerane vysoká. Súd preto návrh na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy II. výrokovou vetou v prevyšujúcej časti zamietol.

TROVY KONANIA:

65. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 a ods. 2 a § 262 ods. 1CSP. Vzhľadom však na skutočnosť, že výška náhrady nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, súd v danom prípade postupoval tak, že vychádzal z výšky súdom priznanej nemajetkovej ujmy ako základu pre priznanie nároku žalobkyne na náhradu trov konania v tejto časti, a to vzhľadom na procesný úspech žalobkyne, ktorá mala plný úspech čo do základu uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu. Zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti však nepredstavuje úspech žalovanej, ale je len dôsledkom úvahy súdu. Poukazom na uvedené súd o trovách konania rozhodol tak, že žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania z prisúdenej sumy v plnom rozsahu (III. výrok).

66. Výrok rozsudku súdu prvej inštancie sp. zn. 16Cú212/2014-414 zo dňa 18. 07. 2018, ktorým žaloba bola vo zvyšnej časti zamietnutá (výrok II. rozsudku), ktorý nebol napadnutý riadne podaným odvolaním zostal nedotknutý. Súd tak v tomto konaní rozhodoval aj o trovách konania týkajúcich sa uplatneného nároku na náhradu škody vo výške 9.099,- Eur, ktorý nárok bol v celom rozsahu právoplatne zamietnutý, čo má vzhľadom na zásadu úspechu v konaní na účely posudzovania nároku žalovanej na náhradu trov konania za následok, že súd IV. výrokovou vetou zaviazal žalobkyňu na náhradu trov konania úspešnej žalovanej v rozsahu 100%, a to konkrétne v časti nároku na náhradu škody.

67. Z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval súd výrok o nároku na náhradu trov konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23. 03. 2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30. 05. 2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22. 06. 2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04. 04. 2017). O samotnej výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie vo vyhotovení dvojmo do 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia, písomne na Okresný súd Banská Bystrica.

V odvolaní treba popri všeobecných náležitostiach (§ 127 Civilného sporového poriadku) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie je potrebné predložiť v potrebnom počte rovnopisov, inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku).